هنگام وداع آن صنم بنده نواز می کرد کرشمه و همی گفت بناز بر داشت نقاب از رخ و می گفت براز باری بنگر که از کوی تو باز
قامت تودعني والدمع تغلبها بهز منکرا اعتراز الريح بالغصن ثم استمرت وقالت وهي باكية ياليت معرفتي اياك لم تكن
كان فؤادي يوم جد مسيرها جناح غراب رام نهضا الی وكر فودعتها والنار تقدح في الحشا وتوديعها عندي امر والعسر
ای روی سوی راه نهاده چو آفتاب همراه تو سعادت ظل اله باد از بهر مرکبان تو در هر چراگهی بر رسته زاب دیده دشمن گیاه باد
از گرد راه تا نرسد هیچ زحمتی در دیدهای دشمن تو خاک راه باد ودعته حيث لا تودعه روحي ولكنها تسير معه
ثم تولی وفي القلوب له ضيق مجال وفي الدموع سعه ای دوست اگر عزم سفر خواهی کرد من بر اثرم بانی گرم و دل سرد
همراه سر زلف تو هم چون باد هم بای سم اسب تو هم چون گرد سار الفؤاد مع الاحباب اذ ساروا يوم الوداع ودمع العين مدرار
ياليتني معهم في كل مرحلة نغدو جميعا ولا يبعد بنا دار والله ان ودعوني لا اودعهم قد قيل في مثل نار ولا عار
الباب الرابع في الغربة قال الله تعالى حكاية عن سليمان عليه السلام لاعذبنه عذابا شديدا قيل العذاب
الشديد الغربة قال النبي عليه السلام السفر ميزان الاخلاق قال حكيم لا يوحشك الغربة اذا انستك الكفاية
قيل لا اعرابي ما الغبطة قال الكفاية مع لزوم البيت ومثل الحر كو لود والسكون عاقر السفر
كلانا غريب انت فضلاء فطنه واني بعدا وانتزاحا عن الوطن وكل غريب للغريب مناسب فان انت لم ترحم على غربتي فمن
بنده غریب شهر تست ای تو غریب در جهان از تو غریب که بود رسم غریب پروری درشتی کند با غریبان کسی که نابوده باشد بغربت بسی
ان الغريب بحيث ما حطت ركائبه ذليل ويد الغريب قصيرة ولسانه ابدا كليل اجارتنا انا غريبان ههنا وكل غريب للغريب نسيب
فان تصلينا فالقرابة بيننا وان تهجرينا فالغريب غريب منم بکوه و دشت و بیابان غریب تر هر جا که رفت خیمه زد و هوا بخاسب
کر بنوی فتد از شهر خویش سختی و محنت برد بینوا دو روز ور بخرا فتد از مملکت گرسنه خسبد ملک نیم روز
الباب الخامس في ورود الخبر قف بالديار وناد في عرصاتها فعسى يجيبك الحي من ابنائها
يا من يا حادي الانضاء ما الخبر اعرس الركب بالبيداء ام عبروا من اين اقبلت من ابصرت اين غدا جيراننا كيف هم ما الحال ما الخبر
استقبل الركب فاستنشق روايحه على الحبيب بشر منه يحييكا ای بیک پی خجسته که داری نشان دوست با من بگوی جز خبر دلستان دوست
حال از دهان دوست بشنید نه چه خوش بود با از دهان آنکه شنید از دهان دوست ای باد آشنا غم کاروان کجاست تا سر نهیم در قدم ساربان دوست
گر زر فدای یار کنند اهل روزگار ما سر فدای پای رسالت رسان دوست الم يان للهجران ان يتصرما وللغصن غصن البان ان يتبسما
وللعاشق الصب الذي ذاب وانحنى الم يان ان تبكي عليه وترحما الباب السادس في القدوم من السفر
الحمد لله الذي جمع الهدي واقر اعيننا بعود ركابه اشفي الفؤاد لغايب من ناظري وبحلة في القلب دون حجابه
جاء البشير مبشرا بقدومه فحييت من قول البشير سرورا والله لو قنع البشير بمهجتي اعطيته ورايت ذاك يسيرا
بنمودم سپاس ایزد را تا بدیدم که یار باز آمد آخر این اشک شام و آه سحر عاقبت هم بکار باز آمد
صبح وصال از شب فراق بر آمد دان همه غمها و غصها بسر آمد بخت مساعد شد و زمانه موافق گلشن شادی خوش دلی بر آمد
شکر خدا را که هم بعاقبة الامر آه سحرگاه و ناله کار گر آمد بس فاتحه خواندیم و با خلاص دمیدیم تا یار دگر طلعت میمون تو دیدیم
المنة لله که بس از محنت بسیار با تو بهمی خوش بنشستیم دگر بار المنة لله که در آغوش منست آن بت که بحقیقتم از عشق دوش تاب
المنة لله که بمردم و بدیدیم دیدار عزیزان و بمقصود رسیدیم طلع البدر علينا من ثنيات الوداع وجب الشكر علينا ما دعا لله داع
بقدمك الميمون قد قدم المجد وعاودنا الاقبال والطالع السعد منت خدا را که همایون و کامیاب از عقده کسوف برون آمد آفتاب
منت خدا را که شب تیره دیگرها آخر با فر آمد و بوی سحر دمید رجع الحق الى منصبه نزل الشمس برج الحمل
منت خدا را که زنا شیر فال سعد از مرکز محاق برون رفت ماهتاب الباب السابع في توديع الحاظ وتشتت الحال

ببغداد قلبي بالعراقين مهجتي بصنعاء فؤادي كيف بانه حاليا بگذاشته هر شهر بشهر آرایی
فتاد کشتی ما در میان غرقابی که را ضمیر که یکی تخته بر کنار آید دل جایی و جان جایی و دلبر جایی
هر خسته که در مصطبه مسکن دارد گویی جو رسی سوخته خرمن دارد شادی و طرب بخواب بینم که گاه وان نیز چو بیدار شوم روز بود
ما را بود دلی که خرم گردد خود بر سر کوی ما طرب کم گردد هر جا که سبه گلیمی آشفته دلیست شاگرد منست و خرقه از من دارد
بهیچ وقت بهیچ کس نخواسته ام جراحت کار دایم بگانه بدخواه کز شادی عالمی بما روی نهد باد دل فرزو وزد غم گردد
و دواء على داء وليس معالج مرض على مرض وليس طبيب نه از بهر امید و نه از زمانه و فا جه مطالع افت مرالاله الاالله
انج من دیده ام از واقعها لا تخبر وانج من می کشم از حادثها لا تسل خود و نامی نکند دامن من دست محن خود گذر می نکند بر در ما پی دول
الحكما الهموم بقدر الهمم وقال حكيم الهم يهدم البدن وينغص العيش ويقرب الاجل الباب الثامن في الهم والغم قال بعض
جار الزمان علينا في تصرفه واي دهر على الاحرار لم يجر قيل الهم نصف الهرم وقيل في هم الدنيا يوم الدين
غم زمانه خورم یا فراق یار کشم بطاقتی که ندارم کدام بار کشم ای غم بگذار زین دل بی حاصل تنگ دانم که خوشت نیست جوی منزل تنگ
در دیده اهو رکار نم باز بستی ما را غم مرصبر بهم بابستی یا مایه غم چو عمر کم بابستی نه قوتی که توانم کناره جستن از او نه قدرتی که بشوخیش در کنار کشم
بو روشنا دیرای با بولعوز غم مرد آن شاید خورد امروز یا عمر باندازه غم بابستی
یک کابه خشم دوز جمت برد تنگست سرای غم در آمد تو برو ای دل بجدای غم در آمد تو برو بسیار جای غم در آمد تو برو
فارغ نشدم هنوز از خام دلی من سوخته خرمن از تمنای غمت تا گشت گشاده بر من اسرار غمت عقل و خرد م ربود غوغای غمت
ابيل من حلب التقام طبيبه ونيقن من بحرته عين الراقي الباب التاسع في تعذر تحصيل المطلوب
مي شامية اذا ما استقلت وسهيل اذا استقل يماني ايها المنكح الثريا وقالت عمرك الله كيف يلتقيان
الباب العاشر في الرزق والاجل كيف الوصول الى سعاد ودونها قلل الجبال ودونهن حتوف
وفي السماء رزقكم وما توعدون وقال قال الله تعالى ثم يميتكم ثم يحييكم ثم اليه ترجعون وقال
وقال اذا جاء اجلهم لا يستاخرون ساعة ولا يستقدمون ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا في الارض ولكن ينزل بقدر ما يشاء انه بعباده خبير بصير
قال النبي عليه السلام لا تعالى عند كل انه لا بد لك من الرزق وعندي انه لابد للرزق منك وقال اينما تكونوا يدرككم الموت ولو كنتم في بروج مشيدة
للرجل من اجله وقال اجملوا في الطلب فان ما رزقتم اشد طلبا لكم منه وما حرمتموه لا تنالوه ولو حرصتم وقال الرزق اشد طلبا
ان روح الامين نفث في روعي لا تموت نفس حتى تستوفي رزقها فاتقوا الله واجملوا في الطلب وقال ان مفاتيح ارزاق العباد الحديد
قال عليه السلام يا تيك ما قدر لك قال موسى عليه السلام في مناجاته يارب لم ترزق الاحمق وتحرم العاقل فقال ليعلم العاقل انه
ليس الرزق بحيلة المحتال قيل لبزرجمهر اتناظر في القدر فقال وما اصنع بالمناظرة رايت ظاهرا دل على باطن رايت احمق مرزوقا
وعاقلا محروما فعلمت ان التدبير ليس الى العباد ينال الفتى من عيشه وهو جاهل ويكدي الفتى في دهره وهو عالم
ولو كانت الارزاق تجري على الحجى هلكن اذا من جهلهن البهايم
اگر دانش بروزی در فزودی زنادان تنگ روزی تر نبودی گرچه بیرون ز رزق نتوان خورد در طلب کاهلی نشاید کرد
شنیده ام که سکندر برفت در ظلمات بچند محنت و انکه نخورد آب حیات بنادان آنچنان روزی رساند که دانا اندر آن حیران بماند
فلو كانت الدنيا تنال بفطنة وفضل وعقل نلت اعلى المراتب مسکین حریص در همه عالم همی دود او در قفای رزق و اجل در قفای او
اگر روزی بعقلستی و دانش ولكنما الارزاق حظ وقسمة بفضل مليك لا بحيلة طالب
بهر تو رنج که روزی برنج نفزاید نه مردم و دد روزی خورستی و گر منصب باستحقاق بودی چگونه دود از آتش بر برستی
بنگراید جو روزگار فرو بست روز بیت مندیش که الکی که بباید گشاد بگشاید زرنج بردن بیهوده

Copyright © King Saud University